

**MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARDA IJODKORLIKNI
SHAKLLANTIRISH**

**Ulmasova Marjona
Qosimova Nigoraxon**

Annotatsiya: *Biz ko'pincha kattalar va bolalar rivojlanishi kerak bo'lgan asosiy kompetentsiya bu ijodkorlik, ijodiy yondashuv ekanligini eshitamiz. Nima uchun bugungi kunda bu juda muhim (va ertaga undan ham muhimroq bo'ladi), nima uchun bitta savolga bir nechta javoblarni izlash va bularning barchasini qanday o'rganish kerak - bizning maqolamizda o'qing.*

Kalit so'zlar: *Ta'lim, innovatsiya, ta'lim texnologiyasi, pedagogika.*

Ijodkorlikdan nima foyda?

Ijodkor bolami? Nima sababdan? - deydi kimdir. U bilimli, bilimli, o'zi bilan aloqada bo'lsin - bu baxtli va muvaffaqiyatli hayot uchun etarli emasmi? Ammo futurologlar va pedagoglar bolalarimiz ulg'ayganlarida jamiyatda qimmatli vosita bo'lib qoladigan ijodiy yo'nalish ekanligini tobora ko'proq aytishmoqda. Axir, dunyo o'zgarimoqda: kelajak avlodlar ocharchilik, aholining haddan tashqari ko'payishi va migratsiya, ekologiya, neft zaxiralarining tugashi va boshqa energiya manbalariga o'tish muammolariga jiddiy duch kelishlari kerak - va dunyo ko'p sohalarda muqarrar ravishda o'zgaradi. Bu shuni anglatadiki, murakkab muammolar - katta va kichik, stereotiplar va ossifikatsiyalangan mantiqni chetlab o'tib, muvaffaqiyatli va atipik echimlarni topa oladigan bunday odamlarning qiymati kosmik jihatdan oshadi. Ya'ni ijodkor odamlar kerak bo'ladi. Va agar biz odatda ijodkorlikni san'at va ilhom sohasiga bog'lasak, unda ijodkorlik ko'proq hunarmandchilikka o'xshaydi, u kundalik muammolarni hal qilishga yordam beradi.

* Bolalarning fantaziyasi ravshan bo'lsin. Bolalar tayoq yoki donli qopdagi tirik mavjudotni ko'rishlari mumkin, ular kattalarni global loyihalarning aqldan ozgan g'oyalari bilan "ko'ngil ochishadi" - ikki xonadon o'rtasida sharbatni bir-biriga o'tkazish uchun qanday qilib kokteyl somoni quvurini qurish kerak. ertalab ular yo'qdan nimadir yaratishga qodir. Bolalarni "o'zgarib bo'lmaydigan" fantaziyalari uchun tanqid qilmang, aksincha ularni qo'llab-quvvatlang.

* Farzandingizga loyihalarini bajarishi uchun joy bering. Unga yostiq qal'alarini qurish, erga yo'l belgilarini yopishqoq lenta bilan yopishtirish, choyshablar va javonlarda o'yinchoqlar uchun qog'oz shaharlar qurish va shkaf va to'shak o'rtasida tikuv ipining "monoray"ini cho'zish huquqiga ega bo'lsin. Hech bo'lmaganda xonangiz yoki o'yin maydonchangiz chegaralarida - chaqaloq o'z xohish-istaklarini amalga oshirishga imkon bering.

* Farzandingizga o'rganish qiziqarli va qiziqarli ekanligini ko'rsating. Yaxshi rasmlar bunga yordam beradi - she'rlar va ertaklar, fan va tarix haqida. Hozirda mavjud filmlar, multfilmlar va ilmiy shoular. Sizning birgalikdagi sayohatlaringiz, yurishlaringiz va suhbatlaringiz. Hatto maktabgacha, tashkiliy va intizomli yondashuv bilan, bola bilim olish va dunyo bilan tanishish hayajonli sarguzasht bo'lishi mumkinligini bilib oladi.

* Farzandingizni turli chet tillari va madaniyatlari bilan tanishtiring. Unga nemis tilida multfilm ko'rsating, uning yoshidagi bolalar ingliz yoki yapon tillarida gaplashadigan videoni yoqing. Agar siz "yapon" restoranida rulon yoki "italyan" kafesida makaron iste'mol qilsangiz - bu bolaga e'tibor bering, bu mamlakatlarning urf-odatlarini haqida bir oz gapirib bering, shunda u dunyoni rang-barang iplarning o'zaro bog'liqligi sifatida ko'rishi mumkin. , va g'alati vinaigrette emas.

* Bolalarni madaniy yuk bilan ta'minlang. Yaxshi musiqa qo'ying va bastakorlar haqida gapiring, rasmlarning reproduksiyalarini, me'moriy durdonalarning fotosuratlarini namoyish eting, bolangiz bilan teatr va muzeylarga boring. Bir narsa muhim: bolani qiziqtirish uchun, shuning uchun uni o'ziga jalb qilishga va bog'lashga harakat qiling va agar biror narsa chaqaloqni zeriktirsa, uni qoldiring. Ko'pgina kattalar bolaliklarida qanday qilib filarmoniya va galereyalar bilan "to'ldirilganliklarini" intizom bilan eslashadi va bu ular uchun yaxshi bo'lmagan.

Ijodkorlikni rivojlantirish usullari

Va endi - ijodkorlikni rivojlantirish uchun maxsus vositalar haqida. Dunyoda kattalar va bolalarga ijodiy to'lqinga moslashishga va turli muammolarga ijodiy yechim topishga yordam beradigan ko'plab usullar allaqachon paydo bo'lgan. Bugungi kunda ushbu uslublar biznes, siyosat, reklama, menejment va, albatta, ta'limda faol qo'llaniladi. Keling, kitoblardan osongina tanishishingiz va ularni bolangiz bilan muloqotingizga olib keladigan uchta mashhur tizim haqida gapiraylik, oilaviy hayotda ba'zi vositalardan foydalaning.

Ixtirochilik masalalarini yechish nazariyasi

Bu nazariya o'tgan asrning 40-yillarida sovet ixtirochi va fantast yozuvchisi Geynrix Altshuller tomonidan ishlab chiqila boshlandi. U 40 000 dan ortiq patentlarni tadqiq qildi va ixtirochilar tomonidan qo'llaniladigan 40 ta standart usullarni aniqladi. Shundan so'ng, Altshuller ixtirochilik muammolarini hal qilish algoritmini yaratdi va texnik tizimlarni rivojlantirishning asosiy qonuniyatlarini shakllantirdi. Bugungi kunda ushbu usul dunyoning ko'plab mamlakatlarida keng tarqalgan bo'lib, texnika barcha yoshdagi bolalarni o'qitish uchun moslashtirilgan, u oliy o'quv yurtlarida, biznes konsaltingda va iqtisodiy va ijtimoiy sohadagi muammolarni hal qilishda qo'llaniladi. Nazariy TRIZ juda og'ir va tushunish qiyin, u juda ko'p texnik atamalar va sxemalarni o'z ichiga oladi. Ammo agar siz bolalar uchun amaliy yordam vositalaridan foydalansangiz, unda darslar qiziqarli va

qiziqarli bo'ladi. Va faqat o'qitilgan TRIZ o'qituvchisi chinakam samarali darslarni o'tkazishi mumkin bo'lsa-da, TRIZ to'plamlaridagi vazifalar hali ham bolaning va ota-onaning ijodini sezilarli darajada rivojlantirishi mumkin.

Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijodkorlikni rivojlantirish Shaxsning tuzilishini tashkil etuvchi ko'p sonli murakkab xilma-xil tizimlarni uchta katta blokga birlashtirish mumkin: xarakter xususiyatlari bloki, axloqiy me'yorlar va ma'naviy qadriyatlar bloki, intellektual va ijodiy qobiliyatlar bloki. Maktabgacha yosh - bu o'zini yorqin ifoda etish, ijodiy qobiliyatlarni namoyon qilish, bolaning ijodkorligini rivojlantirish uchun eng qulay davr hisoblanadi, bu ko'p jihatdan biz ushbu kontseptsiyaga sarmoya kiritadigan mazmun bilan belgilanadi. Ijodiy faoliyat deganda insonning shunday faoliyati tushuniladiki, buning natijasida yangi narsa vujudga keladi - u tashqi dunyo ob'ekti yoki dunyo haqida yangi bilimlarga olib keladigan tafakkur tuzilmasi bo'ladimi yoki yangilikni aks ettiruvchi tuyg'u. haqiqatga munosabat. Ijodkorlik muammosi har doim nafaqat psixologlar va o'qituvchilar uchun qiziqarli bo'lgan. Bir kishiga nimalar yaratishga imkon beradi, boshqasini esa bu imkoniyatdan mahrum qiladi, degan savol mashhur olimlarni tashvishga solgan. Uzoq vaqt davomida algoritmlashtirish va ijodiy jarayonni o'rgatishning mumkin emasligi haqidagi qarashlar hukmronlik qildi. Biroq, asta-sekin bu nuqtai nazar shubhalana boshladi. Birinchi o'rinda ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish mumkin degan gipoteza paydo bo'ldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Berezina V.G. Ijodiy shaxsning bolaligi / V.G. Berezina, I.L. Vikentiyev, S.Yu. Modestov. - Sankt-Peterburg: Bukovskiy nashriyoti, 1994. - 60 p.
2. Vygotskiy L.S. Maktabgacha yoshdagi tasavvur va ijodkorlik / L.S. Vygotskiy. - Sankt-Peterburg: Soyuz, 1997. - 429 b.
3. Dyachenko O.M. Dunyoda nima bo'lmaydi / O.M. Dyachenko, N.E. Verax. - M.: Bilim, 1994. - 157 b.
4. Efremov V.I. TRIZ asosida bolalarni ijodiy tarbiyalash va o'qitish / V.I. Efremov. - Penza: Unicon-TRIZ, 1998. - 128 p.
5. Krol V.M. Psixologiya va pedagogika: Texnik universitetlar uchun darslik / V.M. Krol - 2-nashr, qayta ko'rib chiqilgan. va qo'shimcha - M.: Yuqori. maktab, 2003. - 325 b.: kasal.
6. Levin V.A. Ijodkorlikni tarbiyalash / V.A. Levin. - Tomsk: Peleng, 1993. - 156 p.